

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИКО-ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЦЕНТРАЛЬНА МЕТОДИЧНА РАДА

МАТЕРІАЛИ

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ЦЕНТРАЛЬНОЇ МЕТОДИЧНОЇ РАДИ ЗДМФУ**

СТРАТЕГІЇ

**ФУНКЦІОНУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ СИСТЕМИ
СУЧАСНОЇ МЕДИЧНОЇ ТА ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ОСВІТИ
В УМОВАХ ВИКЛИКІВ СЬОГОДЕННЯ**

08 червня 2023 року, м. Запоріжжя

Запоріжжя, 2023

ОРГАНІЗАЦІЯ БЕЗПЕРЕРВНОГО ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ЛІКАРІВ – АНЕСТЕЗІОЛОГІВ У ПЕРІОД НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ.....	35
С.І. Воротинцев, С.М.Корогод, С.М.Гриценко, Т.О.Семенова	
ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ НА КАФЕДРІ АНЕСТЕЗІОЛОГІЇ ТА ІНТЕНСИВНОЇ ТЕРАПІЇ ЗДМФУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	36
С.І. Воротинцев, К.А.Бойко, К.В.Серіков, І.О.Анікін, С.В.Григор'єв	
НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ КОМПЛЕКС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЯК МЕТОДИЧНА ОСНОВА ВИКЛАДАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ	37
Ю.А. Ганошенко	
ТРАНСФОРМАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ СИСТЕМИ МЕДИЧНОЇ ТА ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	38
О.В. Ганчева, О.В. Мельнікова, Т.А. Грекова, Є.В. Каджарян, М.І. Ісаченко, М.В. Данукало	
ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ.....	40
К.І. Гейченко, О.А. Цупікова, Д.І. Дочинець	
ДОСВІД ПРОВЕДЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ НА КАФЕДРІ ТЕХНОЛОГІЇ ЛІКІВ ЗДМФУ	42
В.В. Гладишев, А.В. Курінний, І.А. Пухальська, В.В. Нагорний, Б.С. Бурлака	
ОРГАНІЗАЦІЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ З ВПРОВАДЖЕННЯМ КОМП'ЮТЕРНИХ ФОРМ ВІЗУАЛІЗАЦІЇ НА КАФЕДРІ КЛІНІЧНОЇ ЛАБОРАТОРНОЇ ДІАГНОСТИКИ	43
С.В. Горбачова, С.А. Біленький, К.В. Левченко, Д.В. Робота, К.А. Бурлака	
ДЕРЖАВНА АТЕСТАЦІЯ З ХІРУРГІЇ У ДИСТАНЦІЙНОМУ ФОРМАТІ.....	44
В.О. Губка, С.Р. Вільданов, Є.І. Гайдаржі, М.Г.Головко, А.С. Проценко	
ЗАСТОСУВАННЯ ІНСТРУМЕНТІВ MS TEAMS ТА MS FORMS У ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННІ ЗАНЯТЬ ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ	45
В.С. Дмитрієв, В.П. Риженко	
ІНТЕГРАЦІЯ МЕДИЧНИХ І ПЕДАГОГІЧНИХ НАПРЯМІВ У ПРОЦЕСІ РЕАЛІЗАЦІЇ ОП СПЕЦІАЛЬНОСТІ 227 «ТЕРАПІЯ ТА РЕАБІЛІТАЦІЯ» У ЗДМФУ (БАКАЛАВРСЬКИЙ І МАГІСТЕРСЬКИЙ РІВНІ ВИЩОЇ ОСВІТИ)	47
Е.Ю. Дорошенко	
СТРАТЕГІЇ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ В МЕДИЧНИХ ЗВО В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ COVID-19 ТА ВОЄННОГО СТАНУ	49
С.Я. Доценко, Б.Б. Самура, І.В. Чорна, Т.Г. Шеховцева	
ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ НА ЕТАПІ ПІСЛЯДИПЛОМНОГО НАВЧАННЯ.....	50
О.К. Єренко	
МОЖЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ЛІКАРІВ ІНТЕРНІВ ХІРУРГІЧНОГО ПРОФІЛЮ ПІД ЧАС ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ В МІСТАХ ПРИФРОНТОВОЇ ЗОНИ.....	51
С.М. Завгородній, М.Б. Данилюк, М.А. Кубрак	
ВИКОРИСТАННЯ НАВЧАЛЬНО-РОЛЬОВИХ ІГОР «ЛІКАР-ПАЦІЄНТ» ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ «ОФТАЛЬМОЛОГІЯ» В ЗДМФУ	54
Н.Г. Завгородня, О.О. Безденежна, К.О. Костровська, Л.Е. Саржевська	
РОЛЬ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПІДВИЩЕННІ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ З БІОЛОГІЧНОЇ ХІМІЇ СТУДЕНТІВ, ЩО НАВЧАЮТЬСЯ ЗА ОПП «ФАРМАЦІЯ».....	55
Д.Г. Іванченко, Н.В. Крісанова, О.С. Шкода, Н.П. Рудько	

здобувачам освіти не потрібно окремо переходити за посиланнями для складання тестів, уся необхідна інформація про тест та можливість його проходження доступна прямо в додатку MS Teams. Результати виконання тестового завдання автоматично відображаються у розділі «Завдання» та «Оцінки», формуючи, таким чином, електронний журнал оцінок академічної групи в межах MS Teams. Викладачу доступний зручний інтерфейс перегляду результатів тестування, що значно спрощує організацію оцінювання знань здобувачів освіти.

Висновки. Інтеграція Microsoft Teams у навчальний процес ЗДМФУ кардинально змінила спосіб взаємодії, співпраці та навчання здобувачів освіти та викладачів. Викладачі можуть ефективно організувати освітній процес в умовах дистанційного навчання, використовуючи його переваги: розширене спілкування, спрощення організації освітнього процесу в рамках єдиного освітнього електронного середовища і персоналізований досвід навчання. Крім того, із запровадженням нових можливостей і функцій MS Teams продовжує розвиватися та позитивно впливати на освітнє середовище, покращуючи залучення здобувачів освіти і доступ до освіти. Використання сервісів MS Teams та MS Forms є невід’ємною частиною освітнього процесу ЗДМФУ та дозволяє повноцінно забезпечувати освітній процес за змішаною формою навчання.

ІНТЕГРАЦІЯ МЕДИЧНИХ І ПЕДАГОГІЧНИХ НАПРЯМІВ У ПРОЦЕСІ РЕАЛІЗАЦІЇ ОП СПЕЦІАЛЬНОСТІ 227 «ТЕРАПІЯ ТА РЕАБІЛІТАЦІЯ» У ЗДМФУ (БАКАЛАВРСЬКИЙ І МАГІСТЕРСЬКИЙ РІВНІ ВИЩОЇ ОСВІТИ)

Е.Ю. Дорошенко, доктор наук з фізичного виховання та спорту, професор

Інтеграція медичних і педагогічних напрямів сучасної науки має давнє історичне підґрунтя. На працях видатних вчених прослідковується їх різнопланова діяльність як вчених, винахідників, педагогів, громадських і політичних діячів, тощо.

У цьому контексті, слід згадати Гіппократа – одного із засновників класичної доказової медицини (460 р. до н.е. – 370 р. до н.е.). Традиційно діяльність Гіппократа визначають як одного із засновників лікарської справи, дослідники вважають його автором, актуальної, сьогодні, «Клятви Гіппократа». До його спадку також відносять значний внесок у розвиток практичних хірургічних та ортопедичних маніпуляцій, впорядкування системи медичних знань, які викладено у його відомому науковому трактаті – «Corpus Hippocraticum», який містить розділи «Епідемії», «Про рани голови», «Про переломи», «Про повітря, води і місцевості», та ін.

Він вважав значущими вимоги до гігієни пацієнтів і лікарів, помірність у їжі, Гіппократ був переконаний, що, у процесі лікування, слід «дотримуватися шляху, накресленого природою»...

Вищезазначене, дозволяє констатувати, що у працях Гіппократу вже наявні передумови виникнення інтеграції актуальних профілактико-реабілітаційних підходів у медицині.

Також важливими є погляди Авіценни (980 – 1037) – перського науковця-енциклопедиста, філософа, лікаря, хіміка, астронома, теолога, поета.

Він є автором 456 трактатів з різних галузей науки (до нашого часу, збереглися, близько 240), з яких 40 – присвячені медицині. Найвідомішими роботами є «Книга зцілення», і «Канон лікарської науки», які були основним підручниками для вивчення медицини у багатьох середньовічних університетах.

У трактаті «Канон лікарської науки» Авіценна надає широке теоретичне обґрунтування сонячних і повітряних ванн, режиму харчування й використання фізичних вправ людьми різного віку з профілактичною і лікувальною метою.

Також широко відомі постулати Авіценни про формування здорового способу життя, що дозволяє констатувати, про його значний внесок у розвиток, саме, інтеграційних спрямувань у сучасне наукове знання.

Звичайно, у цьому контексті, слід згадати науковий доробок Миколи Амосова (1913 – 2002) – радянського й українського лікаря, науковця у галузі медицини і біокибернетики, громадського діяча, академіка Національної академії наук України (1969) та Академії медичних наук України (1993), лауреата Ленінської премії (1961), Державної премії УРСР в галузі науки і техніки (1978, 1988) і Державної премії України в галузі науки і техніки (1997), директора Інституту серцево-судинної хірургії (1983-1988), доктора медичних наук (1953), Героя Соціалістичної Праці (1973), почесного громадянина Києва.

Авторська система Миколи Амосова «1000 рухів» містить комплекси з 1000 гімнастичних вправ плюс 10 хвилин бігу. Гімнастиці, на думку Миколи Амосова, бракує потужності, але вона розробляє суглоби, зміцнює зв'язки і м'язи, отже, за її допомогою, можна підтримати рухливість суглобів. Завдяки авторським методикам Миколи Амосова, він, практично, до 80 років самостійно проводив надскладні операції з кардіохірургії та трансплантології.

Різноплановий науковий доробок зазначених видатних вчених дозволяє констатувати, що інтеграція медичних і педагогічних напрямів у процесі розвитку сучасної науки має давні історичні передумови.

При характеристиці сучасного стану цієї проблематики, слід зазначити, що на сьогодні, інтеграція напрямів фізичної культури і медицини є певним феноменом системи охорони здоров'я. При цьому, оздоровча фізична культура містить наступні компоненти: оздоровчо-рекреаційна рухова активність; лікувальна фізична культура; фізична реабілітація; корекційна гімнастика та адаптивне фізичне виховання. У якості напрямів медицини та охорони здоров'я, які взаємозв'язані з оздоровчою фізичною культурою, визначають: профілактичну медицину; фізичну та реабілітаційну медицину; спортивну медицину та медичну реабілітацію.

У процесі подальшого розвитку і вдосконалення освітніх програм «Терапія та реабілітація» бакалаврського та магістерського рівнів у ЗДМФУ, також прослідковуються інтегративні підходи, а саме:

- спільна робота викладачів, студентів і роботодавців у напрямі вдосконалення освітньої програми;

- подальше розширення баз клінічних практик за напрямами:

- 1) відділення реабілітації (лікувальної фізкультури) клінічних лікарень;

- 2) центри соціально-психологічної реабілітації;

- 3) інтернати для дітей – пацієнтів з різними патологіями;

- 4) заклади фізичної культури і спорту інвалідів;

- 5) фізкультурно-оздоровчі та спортивні клуби, дитячо-юнацькі спортивні школи, асоціації з видів спорту.

Згідно вимог чинних Стандартів спеціальності 227 «Терапія та реабілітація» фаховими визнаються дотичні спеціальності:

14.01.24 – «Лікувальна фізкультура та спортивна медицина»: медичні науки;

24.00.02 – «Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення»: фізична культура і спорт;

13.00.04 – «Теорія і методика професійної освіти»: педагогічні науки.

Це також свідчить про наявність інтегративного компоненту у реалізації освітніх програм з цього напрямку бакалаврського та магістерського рівні вищої освіти.

Також інформативним, у цьому контексті, є аналіз структури проектних груп, які забезпечують реалізацію освітніх програм зі спеціальності 227 «Терапія та реабілітація»:

Алипова О.Є. – доктор медичних наук, професор, лікар ФРМ;

Дорошенко Е.Ю. – доктор наук з фізичного виховання та спорту, професор;

Михалюк Є.Л. – доктор медичних наук, професор, МС СРСР;

Ванюк Д.В. – кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент, МС України;

Гурєєва А.М. – кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент, МС України;

Канигіна С.М. – кандидат медичних наук, доцент, лікар ФРМ;

Пузік С.Г. – кандидат медичних наук, доцент, лікар ФРМ;

Черненко О.Є. – кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент, МС України;

Шаповалова І.В. – кандидат педагогічних наук, доцент, МС України;

Олійник М.О. – кандидат наук з фізичного виховання та спорту, старший викладач;

Черепок О.О. – кандидат медичних наук, асистент, лікар ФРМ.

Як бачимо, кадровий склад проєктних груп освітніх програм спеціальності 227 «Терапія та реабілітація» бакалаврського та магістерського рівнів вищої освіти, також містить інтегративний компонент – поєднання фахівців медичного та педагогічного спрямування: 11 викладачів, з яких, 6 мають освітні та наукові кваліфікації за напрямом фізичне виховання, спорт та педагогічні науки (54,54%), 5 викладачів – мають освітні та наукові кваліфікації за напрямом – медичні науки (45,45%).

Отже, у процесі реалізації освітніх програм спеціальності 227 «Терапія та реабілітація» простежуються акцентовані інтегративні підходи, які обумовлені вимогами відповідних Стандартів і Ліцензійними вимогами до організації освітнього процесу (п. 38) і логікою підготовки фахівців галузі знань 22 «Охорона здоров'я».

Література

1. Видатні особистості – Гіппократ. Електронний ресурс: http://www.novopetrivske-osoba.edukit.mk.ua/vidatni_biologi/gippokrat/
2. Ібн Сіна (Авіценна): біографія. Бібліотека Української літератури. Електронний ресурс: <https://www.ukrlib.com.ua/bio-zl/printit.php?tid=4610>
3. Микола Амосов. Музей становлення української нації. Електронний ресурс: <https://www.museumsun.org/person/68/>
4. Наказ Міністерства освіти і науки України від 19.12.2018 р., № 1419.
5. Наказ Міністерства освіти і науки України від 05.09.2022 р., № 791.
6. Постанова Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 р., № 1187.

СТРАТЕГІЇ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ В МЕДИЧНИХ ЗВО В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ COVID-19 ТА ВОЄННОГО СТАНУ

С.Я. Доценко, Б.Б. Самура, І.В. Чорна, Т.Г. Шеховцева

Поточний спалах коронавірусної хвороби COVID-19, а з 2022 року воєнний стан в Україні, змусив ЗВО призупинити традиційні форми навчання. Багато медичних університетів перейшли на онлайн-навчання з використанням дистанційних технологій, які дали змогу надавати навчальні матеріали та інформацію в умовах, коли викладач і студент розділені в просторі та, нерідко (іноземні студенти), і у часі. В таких умовах ключову роль в реалізації дистанційних форм навчання відіграє, так зване, технологічно-вдосконалене навчання, яке складається із комунікаційних технологій – Інтернет, соціальні мережі, програмне забезпечення, та стратегії їх використання.

Як показав досвід дистанційного навчання останніх років, технологічно-вдосконалене навчання базується на основі декілька стратегій, а саме: клінічної освіти з використанням технічних засобів, технологій моделювання, навчання з використання мобільних гаджетів та різні варіанти поєднання цих форм. Саме продовження тренду до доповнення комп'ютерних технологій з мультимедійними елементами до технологічно-вдосконаленого навчання полягло в основу технологічної клінічної освіти.

Найбільш ефективною формою виявилось дистанційне навчання, яке реалізувалося за допомогою дизайну віртуальної класної кімнати, вебінарів і відеоконференцій, а також різноманітних навчальних ресурсів через онлайн-командне навчання з синхронними інтерактивними заняттями в студентських групах. Ці методи були впроваджені для покращення проблемно-орієнтованої спрямованості навчання, клінічного мислення, засвоєння фахових клінічних компетенцій та заохочення до самостійної роботи студентів.

Серед вирішення проблем клінічної освіти, привертає підхід до переводу клінічних ранкових рапортів або клінічних обходів професора, доцента в режим відеоконференцій, або викладання